

O‘ZBEKISTONDA JISMONIY TARBIYA VA SPORTNING RIVOJLANISHI

B.B. Jahongirov

O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport
Universiteti dotsenti

A.A. Abdullayev

O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport
2-kurs magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada mamlakatimizda jismoniy madaniyat va sport ishlarini rivojlantirishga alohida e‘tibor qaratilganligi, jismoniy tarbiya va sport ishlari davlat siyosatining muhim yo‘nalishiga aylanganligi, salomatlik darajalari sezilarli tarzda yaxshilangani va sportchilarimizning O‘zbekiston sharafini jahon sport maydonlarida, Osiyo, jahon chempionati va Olimpiya o‘yinlarida munosib himoya qilishga qodir bo‘lgan xalqaro darajadagi sportchilarni tayyorlash bo‘yicha samarali tizimni yaratish, xorijiy hamkorlar bilan hamkorlikda yuqori malakali murabbiy o‘qituvchi kadrlarni tayyorlash haqida fikr yuritilga.

Kalit so‘zlar: Qonun, qaror, farmon, sport, jismoniy madaniyat, xujjat, sportchi, xalqaro, Osiyo, Olimpiya, kadr, musobaqa, bolalar sporti, ayollar sporti.

Abstract: In this article, special attention is paid to the development of physical culture and sports in our country, physical culture and sports have become an important area of state policy, the level of health has significantly increased, and the honor of our athletes in world sports arenas, in Asia, at the World Cup and at the Olympic Games. to think about creating an effective system for training international-level athletes capable of adequately defending themselves at the Games, and training highly qualified coaches and teachers in cooperation with foreign partners.

Key words: Law, decision, decree, sport, physical culture, document, athlete, international, Asian, Olympic, personnel, competitions, children’s sports, women’s sports.

O‘zbekiston Respublikasi siyosiy mustaqilligining e’lon qilinganligi o‘zbek xalqi va davlatchiligining ko‘p asrlik tarixida muhim voqea bo‘ldi. Aynan mustaqillik tufayli O‘zbekiston tarixida yangi sahifa ochildi. Erishilgan milliy mustaqillik O‘zbekistonda siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy va sport sohalarida tub o‘zgarishlarni amalga oshirishni mantiqiy ravishda kun tartibiga qo‘ydi. Bu kabi vazifalarni hal etishda davlat rahbari va hukumat tomonidan qator Qonun va Qarorlar qabul qilinib va ko‘plab Farmonlar chiqarildi. Jumladan, “Jismoniy tarbiya va sport to‘g‘risida”gi Qonun, (1992, 2000, 2015 yillar), shuningdek birinchi Prezidentimiz I.A.Karimovning 2000 yilda “O‘zbekistonda “Uch bosqichli” (“Umid nihollari”, “Barkamol avlod”, “Universiada”) musobaqalar tizimini joriy etish to‘g‘risida” gi Qarori asosida mamlakatimizda ta’lim muassasalari o‘rtasida har ikki yilda uch dosqichli sport musobaqalari o‘tkazilib kelindi. [1]

2002 yil 24 oktyabrda O‘zbekiston Prezidentining “O‘zbekistonda bolalar sportini rivojlantirish jamg‘armasini tuzish to‘g‘risida”gi, Farmoni, “Qishloq joylardagi bolalar sporti ob’ektlarida band bo‘lgan ayol sport ustozlari mehnatini rag‘batlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi, 2003 yil 3 iyundagi “O‘quvchi talaba-yoshlarni sportga jalb qilishga qaratilgan uzluksiz sport musobaqalari tizimini tashkil etish to‘g‘risida”gi 244-sonli Qarori va 2004 yil 29 avgustdagi “O‘zbekiston Bolalar sportini rivojlantirish jamg‘armasi faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmonlari mamlakatimizda bolalar sportini rivojlantirishda muhim dastur bo‘lib xizmat qilib sportni ommaviylashishiga katta o‘rin egalladi. [2]

2006 yil O‘zbekiston Nogironlar Sport Assotsiatsiyasi Xalqaro Paralimpiya Qo‘mitasiga a‘zo bo‘ldi va O‘zbekiston Milliy Paralimpiya Qo‘mitasi sifatida dunyo miqiyosida tan olindi. Bu esa, o‘z navbatida, nogiron sportchilarga katta imkoniyatlarga yo‘l ochib berdi. Assotsiatsiya tashkil qilingandan keyin bir qator

Spartakiada, CHempionatlar, Birinchiliklar, o‘rtoqlik uchrashuvlari va tadbirlar o‘tkazib kelinmoqda. [3]

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2013 yil 25 fevraldagi “2016 yil Rio-de-Janeyro (Braziliya)da bo‘lib o‘tadigan XXXI yozgi Olimpiya o‘yinlari hamda XV Paralimpiya o‘yinlariga O‘zbekiston sportchilarini tayyorlash to‘g‘risida” gi PQ-1923 sonli Qarori yto‘g‘ ri bajarilgani sabab Braziliyaning Rio-de-Janeyro shahrida bo‘lib o‘tadigan XXXI yozgi Olimpiya o‘yinlari hamda XV Paralimpiya o‘yinlarida Yurtimiz sportchilari 13 ta medal ulardan 4 oltin bilan umumijamoa hisobida 21-o‘rin egallagan bo‘lsa, paraolimpiyachilarimiz tomonidan 31 ta medal ulardan 8 tasi oltin medal bilan 17-o‘rinni egallashdi. [4]

Keyingi yillarda keng ko‘lamdagi iqtisodiy, ijtimoiy, maishiy, tibbiy va boshqa chora-tadbirlarni izchil joriy etish, bolalar sportini tizimli asosda rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirgan ishlarimiz natijasida bugungi kunga kelib sport bilan shug‘ullanadigan 6 yoshdan 15 yoshgacha bo‘lgan bolalarimiz o‘rtasida o‘tkir respiratorli virusli infeksiyalar bilan kasallanish 47,3 foizga, pnevmoniya bo‘yicha 55,6, bronxit bo‘yicha 61,7, skolioz bo‘yicha 45,5 foizga kamaygani biz erishgan eng muhim natija sifatida albatta barchamizni quvontiradi. Bunday ijobiy o‘zgarishlarni har qaysi ota-ona o‘z oilasi, o‘z farzandlari misolida ko‘rib, sportning bu boradagi ta’siri va ahamiyatini tobora chuqur anglab etmoqda. [5]

2015 yil 4 sentyabrda yangi qabul qilingan “Jismoniy tarbiya va sport to‘g‘risida”gi Qonunning qabul qilinishi hamda mazkur qonunda jismoniy tarbiya va sportning barcha jabhalari qamrab olinganligi sohaning huquqiy asoslari rivojlanishini belgilab berish bilan birga, yoshlarni sport bilan shug‘ullanishga faol jalb etish, bolalar sporti ob’ektlari uchun yuqori malakali, professional kadrlarni tayyorlashda muhim omil bo‘lib kelmoqda. [6]

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 9 martdagi “O‘zbekiston sportchilarini 2020 yilda Tokio shahrida (YAponiya) bo‘lib o‘tadigan XXXII yozgi Olimpiya va XVI Paralimpiya o‘yinlariga tayyorlash to‘g‘risida”gi PQ-2821 sonli, 2017 yil 3 iyundagi “Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish

to‘g‘risida”gi PQ-3031-sonli qarorlari, Vazirlar Mahkamasining 2018 yil 5 maydagi “O‘zbekistonda davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 331-sonli qarorlari, Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 7 yanvardagi “Davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlari hamda mahalliy davlat hokimiyati organlari xodimlarining jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug‘ullanishini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 6-sonli qarorlari, 2020 yil 4 noyabrdagi “Kurash milliy sport turini rivojlantirish va uning xalqaro nufuzini yanada oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4881-sonli qarorlari, 2021-yil 5-noyabrdagi “YUrish, yugurish, mini-futbol, badminton, stritbol va «workout» sport turlarini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-5282-son Qarorlari O‘zbekistonda sportni rivojlanishiga katta hissa qo‘shmoqda.[7]

Xulosa qilib aytganda, bugun mamlakatimizda jismoniy madaniyat va sport ishlarini rivojlantirishga alohida e‘tibor qaratildi. Jismoniy tarbiya va sport ishlari davlat siyosatining muhim yo‘nalishiga aylandi. Uning yuksalib borayotgan o‘rni va ahamiyatini yoshlar qalbi va ongiga singdirish, yurtimizda ozod va obod Vatan, erkin va farovon hayot barpo etishga xizmat qiladigan jismonan sog‘lom, bilimli va yuksak ma‘naviyatli barkamol avlodni tarbiyalash bugungi kunda oldimizda turgan eng dolzarb vazifa hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

- 1.O‘zbekiston Respublikasi qonun xujjatlari to‘plami, 2015y., 47-son, 595-modda. “Oliy mahorat sport maktablarini tashkil etish to‘g‘risida”gi 2438-sonli qarori. 2015 yil 23 noyabr
- 2.Jahongirov B.B. O‘zbekistonning hindiston bilan ilmiy - texnikaviy aloqalari. Academic research in educational sciences.Issn 2181-1385 volume 3, issue 5 may, 2022.-B.1059
3. Jahongirov B.B. O‘zbekistonning Yevropa mamlakatlari bilan ilmi-texnikaviy aloqalari. O‘tmishga nazar jurnali. 2021. 2-son.-B.16

4. Jahongirov B.B. O‘zbekistonning xorijiy mamlakatlar bilan ilm-fan sohasidagi hamkorlik aloqalari. Academic research in educational science. Volume 2 | special issue 2 | 2021.02; -B.987
5. Jahongirov B.B. O‘zbekistonning Osiyo mamlakatlari bilan ilmiy - texnikaviy aloqalari. Academic research in educational sciences, 2021.05.volume.2. Issue.5.- B.1017.
6. Jahongirov B.B. Mejdunarodnyye svyazi Uzbekistana v oblasti nauki. International scientific and practical conference. The time of scientific progress, Warsaw, Polsha, 05.11.2022. Session1, Part 3. – C.20.
7. Allekseev V.A. Mejdunarodnoe sportivnoe pravo. - M.: 2008 .

